

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

126 - షడ్వింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

|| ప్రత్యావృత్తిపథవర్ణనమ్ ||

అనుజ్ఞాతం తు రామేణ తద్విమానమనుత్తమమ్ |

ఉత్పాత మహామేఘః శ్వసనేనోద్ధతో యథా || 1 ||

పాతయిత్వా తతశ్చక్షుః సర్వతో రఘునందనః |

అబ్రవీన్నైథిలీం సీతాం రామః శశినిభాననామ్ || 2 ||

కైలాసశిఖరాకారే త్రికూటశిఖరే స్థితామ్ |

లంకామీక్షస్య వైదేహి నిర్మితాం విశ్వకర్మణా || 3 ||

ఏతదాయోధనం పశ్య మాంసశోణితకర్దమమ్ |

హరిణాం రాక్షసానాం చ సీతే విశసనం మహత్ || 4 ||

అత్ర దత్తవరః శేతే ప్రమాథి రాక్షసేశ్వరః |

తవ హేతోర్విశాలాక్షి రావణో నిహతో మయా || 5 ||

కుంభకర్ణోఽత్ర నిహతః ప్రహస్తశ్చ నిశాచరః |

ధూమాక్షశ్చాత్ర నిహతో వానరేణ హనూమతా || 6 ||

విద్యున్నాలీ హతశ్చాత్ర సుషేణేన మహాత్మనా |

లక్ష్మణేనేంద్రజిచ్ఛాత్ర రావణిర్నిహతో రణే || 7 ||

అంగదేనాత్ర నిహతో వికటో నామ రాక్షసః |

విరూపాక్షశ్చ దుర్ధర్షో మహాపార్శ్వమహోదరా || 8 ||

అకంపనశ్చ నిహతో బలినోఽన్యే చ రాక్షసాః |

అత్ర మందోదరీ నామ భార్యా తం పర్యదేవయత్ || 9 ||

సపత్నీనాం సహస్రేణ సాస్రేణ పరివారితా |

ఏతత్తు దృశ్యతే తీర్థం సముద్రస్య వరాననే || 10 ||

యత్ర సాగరముత్తీర్య తాం రాత్రిముషితా వయమ్ |

ఏష సేతుర్తయా బద్ధః సాగరే సలిలార్ణవే || 11 ||

తవ హేతోర్విశాలాక్షి నలసేతుః సుదుష్కరః |

పశ్య సాగరమక్షోభ్యం వైదేహి వరుణాలయమ్ || 12 ||

అపారమభిగర్జంతం శంఖశుక్తినిషేవితమ్ |

హిరణ్యనాభం శైలేంద్రం కాంచనం పశ్య మైథిలి || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

126 - షడ్వింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

విశ్రమార్థం హనుమతో భిత్త్వా సాగరముత్థితమ్ |
 ఏతత్కుక్షౌ సముద్రస్య స్కంధావారనివేశనమ్ || 14 ||
 ఏతత్తు దృశ్యతే తీర్థం సాగరస్య మహాత్మనః |
 సేతుబంధ ఇతి ఖ్యాతం త్రైలోక్యేనాభిపూజితమ్ || 15 ||
 ఏతత్పవిత్రం పరమం మహాపాతకనాశనమ్ |
 అత్ర పూర్వం మహాదేవః ప్రసాదమకరోత్ప్రభుః || 16 ||
 అత్ర రాక్షసరాజోఽయమాజగామ విభిషణః |
 ఏషా సా దృశ్యతే సీతే కిష్కింధా చిత్రకాననా || 17 ||
 సుగ్రీవస్య పులి రమ్యా యత్ర వాలీ మయా హతః |
 అథ దృష్ట్వా పులిం సీతా కిష్కింధాం వాలిపాలితామ్ || 18 ||
 అబ్రవీత్ప్రశ్రితం వాక్యం రామం ప్రణయసాధ్వసా |
 సుగ్రీవప్రియభార్యాభిస్తారాప్రముఖతో నృప || 19 ||
 అన్యేషాం వానరేంద్రాణాం స్త్రీభిః పరివృతా హ్యహమ్ |
 గంతుమిచ్ఛే సహాయోధ్యాం రాజధానీం త్వయాఽనఘ || 20 ||
 ఏవముక్తోఽథ వైదేహ్య రాఘవః ప్రత్యువాచ తామ్ |
 ఏవమస్త్వీతి కిష్కింధాం ప్రాప్య సంస్థాప్య రాఘవః || 21 ||
 విమానం ప్రేక్ష్య సుగ్రీవం వాక్యమేతదువాచ హా |
 బ్రూహి వానరశార్థూల సర్వాన్యానరపుంగవాన్ || 22 ||
 స్వదారసహితాః సర్వే హ్యయోధ్యాం యాంతు సీతయా |
 తథా త్వమపి సర్వాభిః స్త్రీభిః సహ మహాబల || 23 ||
 అభిత్వరస్య సుగ్రీవ గచ్ఛామః ప్లవగేశ్వర |
 ఏవముక్తస్తు సుగ్రీవో రామేణామితతేజసా || 24 ||
 వానరాభిపతిః శ్రీమాంస్తైశ్చ సర్వైః సమావృతః |
 ప్రవిశ్యాంతఃపురం శీఘ్రం తారాముద్వీక్ష్ణ భాషత || 25 ||
 ప్రియే త్వం సహ నాలిభిర్వానరాణాం మహాత్మనామ్ |
 రాఘవేణాభ్యనుజ్ఞాతా మైథిలీప్రియకామ్యయా || 26 ||
 త్వర త్వమభిగచ్ఛామో గృహ్య వానరయోషితః |
 అయోధ్యాం దర్శయిష్యామః సర్వా దశరథస్త్రియః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

126 - షడ్వింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

సుగ్రీవస్య వచః శ్రుత్వా తారా సర్వాంగశోభనా |
ఆపరాయ చాబ్రవీత్సర్వా వానరాణాం తు యోషితః || 28 ||

సుగ్రీవేణాభ్యనుజ్ఞాతా గంతుం సర్వైశ్చ వానరైః |
మమ చాపి ప్రియం కార్యమయోధ్యాదర్శనేన చ || 29 ||

ప్రవేశం చాపి రామస్య పౌరజానపదైః సహ |
విభూతిం చైవ సర్వాసాం స్త్రీణాం దశరథస్య చ || 30 ||

తారయా చాభ్యనుజ్ఞాతా సర్వా వానరయోషితః |
నేపథ్యం విధిపూర్వేణ కృత్వా చాపి ప్రదక్షిణమ్ || 31 ||

అధ్యారోహన్విమానం తత్యేతాదర్శనకాంక్షయా |
తాభిః సహోత్థితం శీఘ్రం విమానం ప్రేక్ష్య రాఘవః || 32 ||

ఋశ్యమూకసమీపే తు వైదేహీం పునరబ్రవీత్ |
దృశ్యతేఽసౌ మహానీతే సవిద్యుదివ తోయదః || 33 ||

ఋశ్యమూకో గిరిశ్రేష్ఠః కాంచనైర్ధాతుభిర్హృతః |
అత్రాహం వానరేంద్రేణ సుగ్రీవేణ సమాగతః || 34 ||

సమయశ్చ కృతః సీతే వధార్థం వాలినో మయా |
ఏషా సా దృశ్యతే పంపా నలినీ చిత్రకాననా || 35 ||

త్యయా విహీనో యత్రాహం విలలాప సుదుఃఖితః |
అస్యాస్తీరే మయా దృష్టా శబరీ ధర్మచారిణీ || 36 ||

అత్ర యోజనబాహుశ్చ కబంధో నిహతో మయా |
దృశ్యతే చ జనస్థానే సీతే శ్రీమాన్వనస్పతిః || 37 ||

యత్ర యుద్ధం మహద్భృతం తవ హేతోర్విలాసిని |
రావణస్య నృశంసస్య జటాయోశ్చ మహాత్మనః || 38 ||

ఖరశ్చ నిహతో యత్ర దూషణశ్చ నిపాతితః |
త్రిశిరాశ్చ మహావీర్య మయా బాలైరజిహ్మాగైః || 39 ||

ఏతత్తదాశ్రమపదమస్మాకం వరవర్ణిని |
పర్ణశాలా తథా చిత్రా దృశ్యతే శుభదర్శనా || 40 ||

యత్ర త్వం రాక్షసేంద్రేణ రావణేన హృతా బలాత్ |
ఏషా గోదావరీ రమ్యా ప్రసన్నసలిలా శివా || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

126 - షడ్వింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

అగస్త్యస్యాశ్రమో హ్యేష దృశ్యతే పశ్య మైథిలి |
 దీప్తశ్చైవాశ్రమో హ్యేష సుతీక్ష్ణస్య మహాత్మనః || 42 ||
 వైదేహి దృశ్యతే చాత్ర శరభంగాశ్రమో మహాన్ |
 ఉపయాతః సహస్రాక్షో యత్ర శక్తః పురందరః || 43 ||
 అస్మిన్దేశే మహాకాయో విరాధో నిహతో మయా |
 ఏతే హి తాపసావాసా దృశ్యంతే తనుమధ్యమే || 44 ||
 అత్రిః కులపతిర్యత్ర సూర్యవైశ్వానరప్రభః |
 అత్ర సీతే త్వయా దృష్టా తాపసీ ధర్మచారిణీ || 45 ||
 అసౌ సుతను శైలేంద్రశ్చైత్రకూటః ప్రకాశతే |
 యత్ర మాం కేకయీపుత్రః ప్రసాదయితుమాగతః || 46 ||
 ఏషా సా యమునా దూరాద్ద్ృశ్యతే చిత్రకాననా |
 భరద్వాజాశ్రమో యత్ర శ్రీమానేష ప్రకాశతే || 57 ||
 ఏషా త్రిపథగా గంగా దృశ్యతే వరవర్ణిని |
 నానాద్విజగణాకీర్ణా సంప్రపుష్పితకాననా || 48 ||
 శృంగిబేరపురం చైతద్గుహో యత్ర సమాగతః |
 ఏషా సా దృశ్యతే సీతే సరయూర్యూపమాలినీ || 49 ||
 నానాతరుశతాకీర్ణా సంప్రపుష్పితకాననా |
 ఏషా సా దృశ్యతేఽయోధ్యా రాజధానీ పితుర్కమ || 50 ||
 అయోధ్యాం కురు వైదేహి ప్రణామం పునరాగతా |
 తతస్త్వే వానరాః సర్వే రాక్షసశ్చ విభిషణః |
 ఉత్పత్యోత్పత్య దదృశుస్తాం పులిం శుభదర్శనామ్ || 51 ||
 తతస్తు తాం పాండురహర్షమాళినీం విశాలకక్ష్యాం గజవాజినంకులామ్ |
 పులిమయోధ్యాం దదృశుః ప్లవంగమాః
 పులిం మహేంద్రస్య యథాఽమరావతీమ్ || 52 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
 షడ్వింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః || 126 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

127 - సప్తవింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

|| భరద్వాజామంత్రణమ్ ||

పూర్ణే చతుర్దశే వర్షే పంచమ్యాం లక్ష్మణాగ్రజః |
భరద్వాజాశ్రమం ప్రాప్య వవందే నియతో మునిమ్ || 1 ||

సోఽపృచ్ఛదభివాద్యైనం భరద్వాజం తపోధనమ్ |
శృణోషి కచ్చిద్భగవన్సుభిక్షానామయం పురే || 2 ||

కచ్చిచ్ఛ యుక్తో భరతో జీవంత్యపి చ మాతరః |
ఏవముక్తస్తు రామేణ భరద్వాజో మహామునిః || 3 ||

ప్రత్యువాచ రఘుశ్రేష్ఠం స్తితపూర్వం ప్రహృష్టవత్ |
పంకదిగ్ధస్తు భరతో జటిలస్త్వాం ప్రతీక్షతే || 4 ||

పాదుకే తే పురస్కృత్య సర్వం చ కుశలం గృహే |
త్వాం పురా చీరవసనం ప్రవిశంతం మహావనమ్ || 5 ||

స్త్రీత్యతీయం చ్యుతం రాజ్యాధర్తకామం చ కేవలమ్ |
పదాతిం త్యక్తసర్వస్వం పితుర్వచనకారిణమ్ || 6 ||

సర్వభోగైః పరిత్యక్తం స్వర్గచ్యుతమివామరమ్ |
దృష్ట్వా తు కరుణా పూర్వం మమాసీత్యమితింజయ || 7 ||

కైకేయీవచనే యుక్తం వన్యమూలఫలాశినమ్ |
సాంప్రతం సుసమృద్ధార్థం సమిత్రగణబాంధవమ్ || 8 ||

సమీక్ష విజితారిం త్వాం మమ ప్రీతిరనుత్తమా |
సర్వం చ సుఖదుఃఖం తే విదితం మమ రాఘవ || 9 ||

యత్త్వయా విపులం ప్రాప్తం జనస్థానవధాదికమ్ |
బ్రాహ్మణార్థే నియుక్తస్య రక్షితుః సర్వతాపసాన్ || 10 ||

రావణేన హృతా భార్యా బభూవేయమనిందితా |
మాలీచదర్శనం చైవ సీతోన్మథనమేవ చ || 11 ||

కబంధదర్శనం చైవ పంపాభిగమనం తథా |
సుగ్రీవేణ చ తే సఖ్యం యచ్ఛ వాలీ హతస్త్వయా || 12 ||

మార్గణం చైవ వైదేహ్యః కర్త వాతాత్మజస్య చ |
విదితాయాం చ వైదేహ్యం నలసేతుర్వథా కృతః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

127 - సప్తవింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః

యథా వా దీపితా లంకా ప్రహృష్టైర్హరియూథపైః |
 సపుత్రబాంధవామాత్యః సబలః సేహవాహనః || 14 ||

యథా వినిహతః సంఖ్యే రావణో దేవకంటకః |
 సమాగమశ్చ త్రిదశైర్యథా దత్తశ్చ తే వరః || 15 ||

సర్వం మమైతద్విదితం తపసా ధర్మవత్సల |
 అహమప్యత్ర తే దద్మి వరం శస్త్రభృతాం వర || 16 ||

అర్హమద్య గృహణేదమయోధ్యాం శ్యో గమిష్యసి |
 తస్య తచ్ఛిరసా వాక్యం ప్రతిగృహ్య నృపాత్మజః || 17 ||

బాఢమిత్యేవ సంహృష్టో భీమాన్వరమయాచత |
 అకాలే ఫలినో వృక్షాః సర్వే చాపి మధుస్రవాః || 18 || [వ్రతాః]

ఫలాన్యమృతకల్పాని బహూని వివిధాని చ |
 భవంతు మార్గే భగవన్నయోధ్యాం ప్రతి గచ్ఛతః || 19 ||

తథేతి చ ప్రతిజ్ఞాతే వచనాత్సమనంతరమ్ |
 అభవన్పాదపాస్తత్ర స్వర్గపాదపసన్నిభాః || 20 ||

నిష్ఫలాః ఫలినశ్చాసన్విపుషాః పుష్పశాలినః |
 శుషాః సమగ్రపత్రాస్తే నగాశ్చైవ మధుస్రవాః |
 సర్వతో యోజనా త్రీణి గచ్ఛతామభవంస్తదా || 21 ||

తతః ప్రహృష్టాః ఘ్నవగర్హభాస్తే బహూని దివ్యాని ఫలాని చైవ |
 కామాదుపాశ్శంతి సహస్రశస్త్ర ముదాన్వితాః స్వర్గజితో యథైవ || 22 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
 సప్తవింశత్యుత్తరశతతమః సర్గః || 127 ||

